

UCHWAŁA NR L/183/2010

Rady Gminy Jastrzębia

z dnia 25.10.2010

w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2010 - 2013.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn.zm.) w związku z art.17 ust. 1 pkt 1 i pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64 poz.593 z późn. zm) Rada Gminy w Jastrzębi uchwała, co następuje :

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2010-2013, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
R

Cezary Pietykiewicz

Załącznik do Uchwały Nr L/183/2010

Rady Gminy Jastrzębia

z dnia 25.10.2010

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
NA LATA 2010 - 2013**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
II. DIAGNOZA.....	5
III. CELE I ZAŁOŻENIA SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	18
IV. OBSZARY DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	18

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa (Powszechna Deklaracja Praw Człowieka).

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych, zagrażających rodzinie jako naturalnej, podstawowej komórce społecznej. Systematycznie wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo. Problemem jest ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, a także wzrost przemocy wśród dzieci i młodzieży. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Problemy dzieci i młodzieży postrzegane są najbardziej w środowisku lokalnym stąd konieczność tworzenia lokalnych systemów profilaktycznych. W dzisiejszej rzeczywistości samorząd powinien skupiać działania wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz profilaktyki, pomocy dziecku i rodzinie.

Dla Gminy jest to zadanie własne o charakterze obowiązkowym (art. 17, ust.1 pkt 13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r.).

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają specjalnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Dlatego niniejszy dokument opracowany został zgodnie z art. 17.1.13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i ma wzmacniać pozycję dziecko i rodziny na terenie gminy.

Zakres pojęcia „profilaktyka i opieka nad dzieckiem i rodziną”, w niniejszym opracowaniu obejmuje system zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniu prawidłowego funkcjonowania rodziny i rozwoju dziecka. W szczególności obejmuje dbałość o właściwe warunki życia dziecka, prawidłowość przebiegu procesów wychowania i edukacji, respektowanie praw dziecka, zapewnienie mu bezpieczeństwa i akceptacji, rozwój zabezpieczeń socjalnych, pomoc pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej, aktywny udział dzieci i ich rodzin w wydarzeniach kulturalnych, tworzenie warunków do właściwego spędzania czasu wolnego, bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Działania profilaktyczne wobec dziecka i rodziny mają pierwszeństwo przed podjęciem interwencji, a wsparcie instytucjonalne następuje w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne staje przed problemami, których samodzielnie rozwiązać nie potrafi. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

II. DIAGNOZA

1. Demografia

Gmina Jastrzębia jest gminą rolniczą. Według podziału administracyjnego Gmina wchodzi w skład Województwa Mazowieckiego i jest jedną z dwunastu Gmin powiatu radomskiego. 30% terenu gminy położone jest w strefie chronionej Kozienickiego Parku Krajobrazowego.

Gmina to nie tylko jej centrum, licząca prawie tysiąc mieszkańców wieś Jastrzębia, lecz także 19 sołectw położonych po obydwu stronach spokojnej w tych stronach rzeki Radomki:

- Dąbrowa Jastrzębska,
- Mąkosy Nowe,
- Mąkosy Stare,
- Lewaszówka,
- Goryń,
- Wola Goryńska,
- Wolska Dąbrowa,
- Olszowa,
- Bartodzieje,
- Wojciechów,
- Wola Owadowska,
- Owadów,
- Wólka Lesiowska,
- Kolonia Lesiów,
- Lesiów,
- Kozłów,
- Dąbrowa Kozłowska,
- Brody.

Liczba gospodarstw domowych ogółem – 1.811, w tym bez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego – 729, co oznacza że 1.082 gospodarstwa domowe

użytkują gospodarstwo rolne. (Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań dla gminy Jastrzębia za 2002r.).

Tab. 1 Ludność gminy Jastrzębia według miejsca zamieszkania
(stan na dzień 31.12.2009r.)

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Bartodzieje	445
2.	Brody	103
3.	Dąbrowa Jastrzębska	397
4.	Dąbrowa Kozłowska	324
5.	Goryń	260
6.	Jastrzębia	1001
7.	Kolonia Lesiów	476
8.	Kozłów	515
9.	Lesiów	623
10.	Lewaszówka	109
11.	Mąkosy Nowe	221
12.	Mąkosy Stare	456
13.	Olszowa	118
14.	Owadów	551
15.	Wojciechów	259
16.	Wola Goryńska	248
17.	Wola Owadowska	237
18.	Wolska Dąbrowa	108
19.	Wólka Lesiowska	244
Ogółem:		6695

Najwięcej mieszkańców w gminie zamieszkuje w Jastrzębi, Lesiowie, Owadowie i Kozłowie, a najmniej w Brodach, Olszowie, Wolskiej Dąbrowie i Lewaszówce.

Tab. 2 Struktura demograficzna społeczności lokalnej gminy Jastrzębia.

Rok	2006 (stan na 31.12.2006r.)	2008 (stan na 31.12.2008r.)
Liczba mieszkańców	6557	6673
w tym: - kobiet	3233 (49%)	3283 (49%)
- mężczyzn	3324 (51%)	3390 (51%)
Liczba urodzeń	95	93
Liczba zgonów	74	58
Przyrost naturalny	3,2‰	5,2‰
Liczba zawieranych małżeństw	83	73
Gęstość zaludnienia	73,7 osób/km ²	75 osób/km ²

Z analizy danych demograficznych zauważamy, że liczba mieszkańców na terenie gminy rośnie. Nie jest to wzrost znaczący, jednak tendencja wzrastająca utrzymuje się. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców jest zrównoważony, tylko nieznacznie (ok. 2%) zaznacza się przewaga mężczyzn. Podobnie wygląda sytuacja w województwie na obszarach wiejskich (dane GUS za 2008r.). Roczna liczba urodzeń przekracza liczbę zgonów, co ma wpływ na tendencję odmładzania społeczności lokalnej, ale nie jest to wysoka różnica (21 osób w 2006r., 35 osób w 2008r.). Przyrost naturalny jest wyższy niż w kraju gdzie możemy mówić o ujemnym przyroście naturalnym, wyższy także od przyrostu w województwie mazowieckim, który w 2008r. wynosił nieco powyżej 1,05% (dane GUS).

Tab. 3 Struktura ludności gminy Jastrzębia według wieku i płci

(stan na dzień 31.12.2009r.)

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0 - 2	98	155	253
3	38	53	91
4 - 5	71	82	153
6	30	31	61
7	32	48	80
8 - 12	228	222	450
13 - 15	139	169	308
16 - 17	103	118	221
18	62	67	129
19 - 60	1907	X	1907
19 - 65	X	2185	2185
> 60	576	X	576
> 65	X	281	281
Ogółem	3284	3411	6695

Największa grupa mieszkańców gminy znajduje się w wieku produkcyjnym (18-65 dla mężczyzn i 18- 60 dla kobiet).

Dużą grupę stanowią emeryci i renciści (osoby w wieku poprodukcyjnym). Stanowią oni 13% mieszkańców gminy Jastrzębia. Dość małą grupę stanowią dzieci w wieku przedszkolnym. Jest to 7% społeczności gminy.

Według danych za 2002r. na terenie gminy zamieszkuje łącznie 1606 rodzin ogółem, w tym:

- 318 – małżeństwa bez dzieci
- 1039 – małżeństwa z dziećmi
- 249 – jedno z rodziców z dziećmi

a w tej liczbie młode rodziny stanowią 15% (250 rodzin)

- małżeństwa bez dzieci – 24
- małżeństwa z dziećmi – 189
- jedno z rodziców z dziećmi – 37 (Narodowy Spis Powszechny 2002 dla województwa mazowieckiego, powiatu radomskiego, gminy Jastrzębia).

2. Sytuacja edukacyjna.

W gminie Jastrzębia znajduje się dziewięć placówek edukacyjnych. Jest to sześć publicznych szkół podstawowych, jedna niepubliczna szkoła podstawowa oraz jedno publiczne gimnazjum i jedno publiczne przedszkole. W miejscowości Jastrzębia funkcjonuje największa szkoła podstawowa i przedszkole oraz gimnazjum. Placówki mieszczą się w kompleksie budynków przylegających do siebie w centrum miejscowości.

Wszystkich uczniów w szkołach jest 957 (dane za 2005r.), a szkoły zatrudniają 127 nauczycieli. Tylko dwie placówki zatrudniają pedagogów, choć potrzebę takiego etatu wyrażają wszyscy dyrektorzy. We wszystkich szkołach zapewniona jest opieka pielęgniarki i lekarza. Usługi takie świadczą miejscowe ośrodki zdrowia w ramach umów z NFZ. Tylko dwa budynki dostosowane są architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Publicznej Szkole Podstawowej w Jastrzębi działa stołówka, która przygotowuje gorące posiłki dla wszystkich objętych dożywianiem uczniów na terenie gminy, które są przewożone do punktów rozdziału posiłków w pozostałych szkołach.

Większość szkół posiada sale gimnastyczne i boiska, jednak standard i wymiary zarówno sal jak i boisk nie jest wysoki, dostosowany do miejscowych możliwości. W większości szkół brakuje także świetlic, zarówno pomieszczenia z prawdziwego zdarzenia wyposażonego we wszystkie pomoce dydaktyczne jak też organizacji zajęć świetlicowych równoległych do zajęć lekcyjnych. W większości szkoły posiadają pracownie komputerowe i dostęp do Internetu. We wszystkich placówkach organizowane są koła zainteresowań. Każda z nich oferuje dosyć duży wachlarz propozycji. Jednak w ramach zajęć pozalekcyjnych, tylko jedna ze szkół organizuje wolontariat, jako jeszcze jedną propozycję zaangażowania społecznego dla dzieci i młodzieży. Niestety zajęcia pozalekcyjne nie zagospodarowują czasu młodzieży w godzinach popołudniowych i w dni wolne.

We wszystkich placówkach znajdują się uczniowie wymagający pomocy w zakresie dodatkowych zajęć wyrównawczych (w dużej mierze przyczyny obniżonej sprawności

intelektualnej leżą w zaniedbaniu środowiskowym, rzadziej zdarza się, aby powodem był stan zdrowia dziecka lub niepełnosprawność), a także pracy ze specjalistą w zakresie trudności z wymową (wady różnego stopnia o różnym podłożu). Dzieci niepełnosprawnych jest niewiele, jednak wymagających korekty postawy (gimnastyki korekcyjnej) dosyć duża grupa (około 19% wszystkich szkół podstawowych). Dzieci uczęszczające na zajęcia wyrównawcze to duża grupa (23% uczniów szkół podstawowych i 24% uczniów gimnazjum). Niepokojący jest także procent (13) potrzebujących pomocy logopedy. Niestety tylko jedna ze szkół może korzystać z pomocy fachowca w placówce. Rodzice pozostałych dzieci szukają pomocy w pobliskim Radomiu.

3. Charakterystyka życia kulturalnego.

Na terenie gminy brak placówek, które statutowo zajmowałyby się rozwijaniem zainteresowań młodzieży i dzieci, oraz kulturą szeroko pojętą. Rozwijaniem zainteresowań, organizacją imprez sportowo-kulturalnych zajmują się, zatem szkoły w ramach realizowania własnych zadań, uznając, że szkoła nie tylko uczy, ale też bawi i rozwija.

W gminie Jastrzębia znajdują się trzy biblioteki publiczne w miejscowościach: Jastrzębia, Lesiów oraz Mąkosy Stare. W bibliotece z siedzibą w Jastrzębi udostępnione są komputery z możliwością dostępu do Internetu.

Głównym inicjatorem życia sportowego na terenie gminy jest klub sportowy „Akcja I” zrzeszający piłkarzy, w tym grupy juniorów.

W miejscowościach Jastrzębia i Lesiów działają koła gospodyń wiejskich.

Szkoły podstawowe w Jastrzębi, Kozłowie, Lesiowie i Owadowie organizują w okresie letnim festyny rodzinne animując w ten sposób społeczność lokalną do samoorganizacji.

4. Opieka zdrowotna.

Na terenie Gminy znajdują się dwa zakłady opieki zdrowotnej. Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Jastrzębi zajmuje budynek przystosowany do osób

niepełnosprawnych i spełniający obowiązujące standardy także w ramach prawa unijnego. W zakładzie jest zatrudnionych trzech lekarzy, 3 pielęgniarki i dwie osoby stanowiącej pozostały personel. Zakład obsługuje około 3400 pacjentów z terenu Gminy. Lekarze pracujący posiadają specjalizacje z chorób wewnętrznych, pediatrii, medycyny ogólnej i medycyny rodzinnej. Zatrudnienie w stosunku do potrzeb jest wystarczające, podobnie wygląda sytuacja z wyposażeniem zakładu, które zabezpiecza potrzeby pacjentów i personelu. W Ośrodku Zdrowia można skorzystać według potrzeb z aparatu USG z sondami do badania jamy brzusznej, tarczycy i piersi, aparatu EKG, spirometru. Można wykonać podstawowe badania typu morfologia krwi, badanie moczu. Usługi lekarskie obejmują także wizyty domowe oraz wizyty szkolne w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy. Szkoły objęte są także opieką pielęgniarską. Zakład prowadzi programy profilaktyczne, m.in. chorób układu krążenia i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc.

Opieka nad dziećmi chorymi i zdrowymi została rozdzielona cezurą czasową, ustalono inne przedziały przyjęć dzieci zdrowych i chorych. Pod opieką ośrodka znajdują się osoby niepełnosprawne, w tym dzieci do 18 roku życia.

Zestawienie problemów zdrowotnych pacjentów PZOZ w Jastrzębi:

1. Liczba dzieci z wadami postaw i kręgosłupa – 70
2. Liczba dzieci z wadami wzroku – 65
3. Liczba dzieci z wadami słuchu – 4
4. Liczba dzieci z wadami wymowy – 30
5. Liczba zachorowań na:
  - gruźlicę – 1
  - dychawicę oskrzelową – 40
  - układ pokarmowy – 200
  - układ krążenia – 230
  - cukrzycę – 60
  - nowotwory – 38
  - nerwice – 25
  - choroby psychiczne – 5

Liczba dzieci opóźnionych w przyjmowaniu szczepień – 3 w tym i z powodu zaniedbania rodziców – 3.

Na terenie Gminy znajduje się również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Bartodziejach, który ma wyznaczone dni otwarcia również w Jastrzębi. Opieką swą obejmuje około 3.100 pacjentów. Warunki lokalowe w Bartodziejach jak i w Jastrzębi zaspokajają potrzeby osób niepełnosprawnych. W zestawieniu znaczących problemów zdrowotnych znajdują się również cukrzyca, choroby kręgosłupa i wady postawy, układ krążenia i układ pokarmowy, również zlokalizowano przypadki niedożywienia. Na terenie Gminy znajduje się jeden punkt apteczny w miejscowości Jastrzębia, usytuowany bardzo blisko zakładów opieki zdrowotnej. Także ten punkt jest przystosowany do osób niepełnosprawnych. Gabinet stomatologiczny usytuowano w tym samym budynku. Usługi dostępne są w zakresie ubezpieczenia jak też prywatnie.

Z pewnością do niedoborów opieki zdrowotnej na terenie Gminy Jastrzębia należy zaliczyć brak usług specjalistycznych psychologa, ginekologa oraz dostępu do punktu opieki nad osobami uzależnionymi. Niedoborem jest także brak działań promujących zdrowie oraz zabezpieczających usługi rehabilitacyjne dla wciąż powiększającej się grupy osób starszych i z wadami postaw kręgosłupa.

5. Bezrobocie.

Tab. 4 Bezrobotni zarejestrowani wg stanu na dzień 31 grudnia*

Rok				
Liczba bezrobotnych	2005	2006	2008	2009
ogółem	707	680	542	610
w tym kobiety	389	381	284	313
udział procentowy kobiet	55	56	52	51

* Według danych PUP-Radom

Tab. 5 Bezrobotni z prawem do zasiłku wg stanu na dzień 31 grudnia*

Rok				
Liczba bezrobotnych	2005	2006	2008	2009
ogółem	122	123	130	160
w tym kobiety	52	37	48	65
udział procentowy kobiet	42	30	37	41

* Według danych PUP-Radom

Tab. 6 Struktura bezrobotnych (stan na dzień 31.12.2009r.)

Bezrobotni	Ogółem	Kobiety
do 25 roku życia	138	77
którzy ukończyli szkołę wyższą	59	43
powyżej 50 r. ż.	108	32
bez kwalifikacji zawodowych	224	94
niepełnosprawnych	19	8
długotrwale bezrobotni	334	197

* Według danych PUP-Radom

Tab. 7 Struktura bezrobotnych wg wieku wg stanu na dzień 31 grudnia*.

Rok	2006		2008		2009	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Przedział wiekowy						
15-17 lat	x	x	0	0	0	0
18-24 lata	163	87	106	64	138	77
25-34 lata	195	127	177	108	178	113
35-44 lata	152	95	122	62	129	69
45-54 lata	137	68	102	46	119	47
55-59 lat	27	4	26	4	36	7

* Według danych PUP-Radom

Tab. 8 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia

Lata	Wyższe		Policealne i średnie zawodowe		Ogólnokształcące		Zasadnicze		Gimnazjalne i poniżej	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2005	16	11	150	100	24	20	277	161	240	97
2006	26	16	141	93	41	31	249	149	223	92
2008	46	34	85	62	34	27	190	103	187	58
2009	59	43	92	66	37	28	225	105	197	71

* Według danych PUP-Radom

Tab. 9 Bezrobotni ze względu na uprawnienia do zasiłku dla bezrobotnych

(stan na dzień 31.12.2009r.)

Bezrobotni	Ogółem	Kobiety
Z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	160	65
Bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych	450	248

* Według danych PUP-Radom

Tab. 10 Udział procentowy bezrobotnych w populacji gminy Jastrzębia

Rok	Liczba ludności	Liczba bezrobotnych	Udział procentowy
2003	6438	817	13
2006	6607	680	10
2008	6673	542	8,12
2009	6695	610	9,1

* Według danych PUP-Radom

Analiza danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu oraz danych działu ewidencji ludności Urzędu Gminy Jastrzębia pozwalają na ustalenie tendencji, jakie występują na terenie gminy. Od 2003r. sukcesywnie malała liczba bezrobotnych, natomiast rosła liczba ludności. Dopiero w 2009 roku ponownie wzrosła liczba bezrobotnych mieszkańców gminy. Obecnie udział procentowy bezrobotnych w populacji wynosi 9,1%.

Bezrobotni to duża grupa pełnoletnich mieszkańców gminy. Zauważa się na przestrzeni ostatnich lat przewagę udziału procentowego kobiet w tej grupie z tendencją malejącą w ciągu ostatnich dwóch lat (56% w 2006r. i 51% w 2009r.) Tylko niewielki procent grupy osób bezrobotnych stanowią ci, którzy otrzymują zasiłek dla bezrobotnych. Udział ten to niespełna 26%. Natomiast wśród otrzymujących zasiłek kobiety stanowią średnio 40%. Można wywnioskować, że pozycja kobiet jest słabsza na rynku pracy i rzadziej podejmują zatrudnienie od mężczyzn.

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych (224 na 610 wszystkich zarejestrowanych w 2009r.). Drugą pod względem ilościowym grupą są młodzi bezrobotni do 25 roku życia (138 na 610 wszystkich zarejestrowanych w 2009r.). Do znaczących ilościowo grup można zaliczyć osoby powyżej 50r.ż. (108 na 610 wszystkich zarejestrowanych w 2009r.). Stosunkowo niewielki udział wśród bezrobotnych mają niepełnosprawni, bo 19 osób (w tym 8 kobiet na 610 zarejestrowanych w 2009r.). Analizując bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy stwierdzamy, że największa grupa to pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy (146 osób na 610 zarejestrowanych), stanowi to 24% ogółu.

Kobiety, pomimo, że są grupą o wiele bardziej wykształconą od mężczyzn stanowią większą grupę bezrobotnych, rzadziej otrzymują płatne zatrudnienie, w niewielkim procencie korzystają z zasiłków dla bezrobotnych.

6. Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie sami pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi jest jednostką organizacyjną gminy, utworzoną w celu realizacji własnych i zleconych Gminie zadań z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek obejmuje swym zasięgiem teren Gminy Jastrzębia.

Do ustawowych form pomocy zalicza się:

- ✓ zasiłki stałe z powodu niepełnosprawności lub z powodu wieku,
- ✓ zasiłki celowe,
- ✓ zasiłki celowe w naturze,
- ✓ zasiłki okresowe,
- ✓ umieszczanie w Domach Pomocy Społecznej,
- ✓ praca socjalna (w tym interwencje).

Praca socjalna udzielona jest bez względu na dochód rodziny czy osoby. Uznana jest za podstawowy instrument pracy pracownika socjalnego. Jej celem są działania wzmacniające

aktywność własną osób i rodzin tak, aby mogły one w przyszłości podjąć swoją samodzielność życiową. Praca socjalna jest prowadzona przede wszystkim w ramach pracy środowiskowej (w miejscu zamieszkania) oraz pracy instytucjonalnej. Obejmuje ona wszelkiego rodzaju pośrednictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych trudnych spraw życiowych. Pracownicy ops jako profesjonalści realizują wymienione w ustawie o pomocy społecznej zadania. Pełnią role pomocników, ratowników, doradców, informatorów, pośredników, animatorów, reformatorów, planistów, diagnostów, koordynatorów, administratorów i sprawozdawców. Jedną z technik pracy socjalnej jest wywiad środowiskowy. Umożliwia on uzyskanie pierwszych podstawowych informacji pozwalających na wejściu rozpoznać sytuację klienta. Można go określić jako punkt wyjścia do dalszych obserwacji, budowania diagnozy sytuacji rodziny lub klienta i planu terapii (wyjście z trudnej sytuacji). Praca z rodziną metodą indywidualnego przypadku potrzebuje czasu, a wyklucza przypadkowość. Im dłużej pracownik poznaje rodzinę tym bardziej orientuje się w nurtujących ją problemach. Aby praca z rodziną była efektywna ośrodek współpracuje ze szkołami na terenie gminy (dyrektorzy, wychowawcy, nauczyciele), z posterunkiem policji (najczęściej wtedy gdy pojawia się alkoholizm, przemoc, trudności wychowawcze, nieprzystosowanie społeczne), pedagogami szkolnymi (interesują nas zachowania szkolne, postępy w nauce i inne osiągnięcia, także ochrona przed uzależnieniami, niepowodzenia szkolne, depresje dziecięce), kuratorami (w zakresie wnioskowania o kuratelę, zainteresowanie jej skutkami, czasem pomoc w umieszczeniu dzieci w rodzinach zastępczych lub innych placówkach opiekuńczych), sądem i innymi instytucjami pomocowymi.

Do metod pracy, które wykorzystuje GOPS zaliczamy:

- ✓ metodę pracy z indywidualnym przypadkiem,
- ✓ metodę pracy grupowej,
- ✓ metodę pracy środowiskowej.

Do przeważających należy metoda pracy z indywidualnym przypadkiem, pozostałe stosowane są sporadycznie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębi realizuje także „Program państwa dożywianie dzieci w szkole” i tą formą pomocy w 2005r. objęto 292 dzieci, a w 2009 roku – 270 dzieci.

III. CELE I ZAŁOŻENIA SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.

1. Ochrona praw rodziny i dziecka.
2. Wspieranie rodziny w realizacji funkcji wychowawczych i opiekuńczych.
3. Podejmowanie działań podmiotów publicznych i niepublicznych na rzecz rodzin i dzieci w celu poprawy jakości życia.
4. Edukacja i rozwój rodziny.
5. Działania profilaktyczne skierowane do rodzin, dzieci i młodzieży.
6. Przeciwdziałanie na bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
7. Promowanie zdrowego stylu życia.
8. Podejmowanie działań przeciwko wykluczeniu społecznemu rodzin.
9. Ochrona zdrowia dzieci i młodzieży.

IV. OBSZARY DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

1. FUNKCJONOWANIE RODZINY W ŚRODOWISKU LOKALNYM.

Zadania:

1. Poznanie środowiska lokalnego i pozyskanie informacji na temat warunków życia rodzin z dziećmi, a w szczególności rodzin wielodzietnych.
2. Rozwój młodego pokolenia i ich rodzin, oraz wzmacnianie więzi zapobiegających rozpadu rodziny poprzez edukację.
3. Włączenie rodziców w proces dydaktyczny i wychowawczy dzieci. Organizowanie zajęć z dziećmi i rodzicami w szkołach podstawowych i gimnazjum.
4. Opracowanie zasad pomocy i wsparcia dla rodzin w kryzysie.

Realizatorzy:

- Samorząd lokalny
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum

2. WARUNKI MATERIALNO – BYTOWE RODZINY.

Zadania:

1. Rozpoznania warunków życia rodzin.
2. Świadczenie usług i pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialno – bytowych.
3. Zapewnienie dożywiania dzieciom i młodzieży w szkole.
4. Pomoc rodzinom w wyposażeniu dzieci w podręczniki i artykuły szkolne- ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych i dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

Realizatorzy:

- Samorząd lokalny
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum

3. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Zadania:

1. Prowadzenie zajęć profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu wspieranie w wychowywaniu dzieci i młodzieży.
2. Realizacja zajęć informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych oraz sposobach zapobiegania i radzenia sobie w sytuacji zagrożeń.
3. Realizacja w szkołach (przede wszystkim w gimnazjach) programów i zajęć profilaktycznych z zakresu patologii społecznej.

Realizatorzy:

- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
- Policja

4. SPORT I WYPOPCZNEK

Zadania:

1. Dofinansowywanie zajęć sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.
2. Wykorzystanie gminnej bazy sportowej i pracowni komputerowych do celów rekreacyjnych.
3. Umożliwienie wyjazdu na wycieczki krajoznawcze (poprzez udostępnienie transportu)
4. Zajęcia pozalekcyjnych z zakresu sportu.
5. Realizacja zajęć promujących zdrowy styl życia i przeciwdziałanie uzależnieniom.
6. Zagospodarowanie czasu wolnego.

Realizatorzy:

- Samorząd lokalny
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
- Biblioteka Gminna

5. ZDROWIE

Zadania:

1. Ochrona zdrowia publicznego (szczepienia ochronne, higiena , pogadanki w szkołach itp.).
2. Okresowe badania stanu zdrowia.
3. Zajęcia profilaktyczne i prozdrowotne prowadzone w szkołach – dotyczące wad postawy, prawidłowego żywienia itp.
4. Organizowanie spotkań i pogadek w szkołach z udziałem Policji na temat bezpiecznego zachowania się na drodze, w domu, podczas zabawy itp.
5. Sporządzenie wykazu osób niepełnosprawnych

6. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
7. Zajęcia na temat tolerancji wobec osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy:

- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
- Policja
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Samorząd lokalny
- Ośrodek Zdrowia

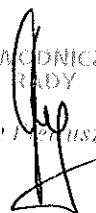
6. ZAGROŻENIA I PATOLOGIE.

Zadania:

1. Wprowadzenie do szkół zajęć zwiększających poczucie bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży.
2. Promowanie zajęć profilaktyczno – edukacyjnych ilustrujących zagrożenia współczesności i radzenia w trudnych sytuacjach realizowanych przy współudziale policji.
3. Promowanie zajęć profilaktycznych związanych z uzależnieniami (alkohol, niktyna, narkotyki).
4. Kontrola z zakresu sprzedaży papierosów i alkoholu dla nieletnich.
5. Pogadanki na temat przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej z udziałem policji.
6. Udział nauczycieli i wychowawców w szkoleniach z zakresu dokonywania wczesnego rozpoznawania dewiacji i patologii wśród dzieci i młodzieży oraz sposoby zapobiegania.

Realizatorzy:

- Samorząd lokalny
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
- Policja
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Cezary Perkuszewski